

Centrum Ochrony Mokradeł

ul. Raszyńska 32/44 m. 140, 02-026 Warszawa

adres korespondencyjny: ul. Andersena 1b/19, 01-911 Warszawa

tel. (22) 498 18 99, fax (22) 499 72 15

e-mail: cmok@bagna.pl, www.bagna.pl, skype: cmok_2001

Warszawa, 28.03.2012

Centrum Ochrony Mokradeł

Sprawozdanie merytoryczne z działalności w 2011 r.

1. Dzień Mokradeł 2011

6 lutego 2011 r. w gmachu Wydziału Biologii Uniwersytetu Warszawskiego odbyła się konferencja popularno-naukowa zorganizowana przez CMok i WB UW z okazji 40-stej rocznicy podpisania Konwencji Ramsarskiej. Tegoroczne obchody upłynęły pod hasłem „Lasy dla wody i mokradeł”. Pierwsza część spotkania toczyła się wokół związków mokradeł z lasami. Przedstawione kwestie dotyczyły m.in. typów lasów bagiennych w Polsce w kontekście siedlisk i obszarów Natura 2000, roli wody w lasach oraz problemów renaturyzacji mokradeł w Kampinoskim PN. W drugiej części pojawiły się tematy dotyczące bieżących wydarzeń w ochronie mokradeł. Zaprezentowano tu m.in. kilka projektów badawczo-ochroniarskich realizowanych aktualnie w Polsce na terenach podmokłych. Przedstawiono również działalność nowych jednostek GDOŚ – Krajowego Sekretariatu Konwencji Ramsar oraz Sekretariatu Porozumienia o ochronie wodniczki. Obie części spotkania kończyły pokazy zdjęć. Wśród prelegentów znaleźli się przyrodnicy skupieni wokół organizacji przyrodniczych (CMok), jednostek naukowych (UW, SGGW, ITP.), instytucji rządowych (GDOŚ, GDLP) oraz zrzeszeń fotografów przyrody (ZPFP, KFP WB UW).

2. Projekt „Modernizacja serwisu informacyjno-edukacyjnego Bagna.pl” – zakończenie

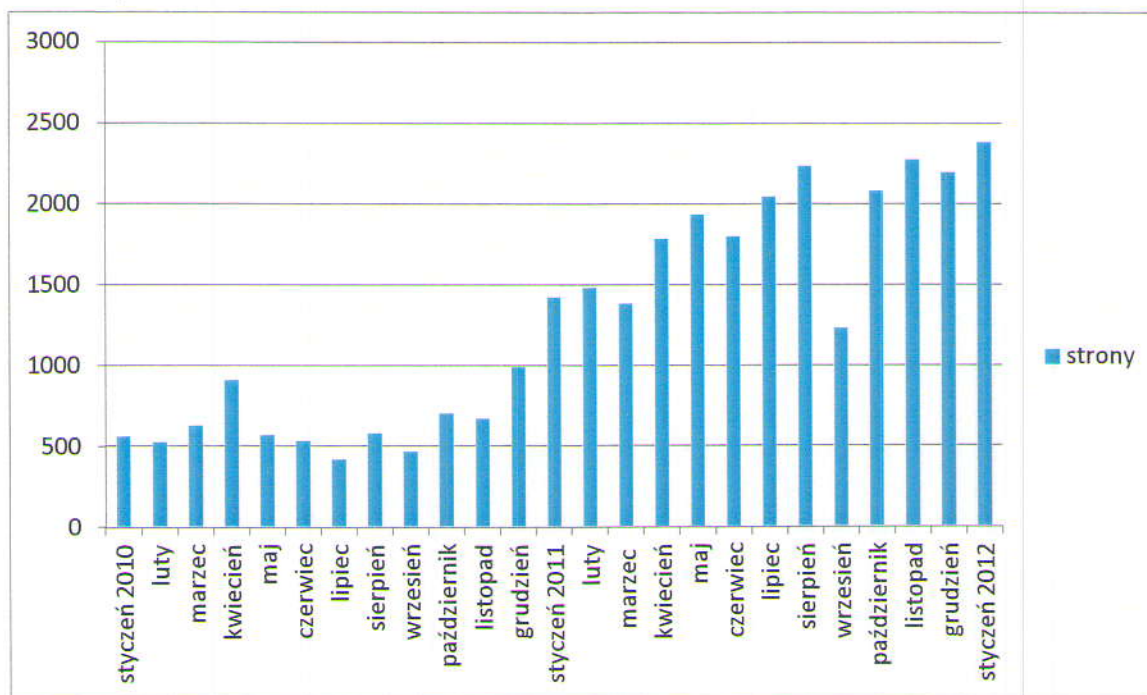
Z końcem marca zakończono realizację projektu pt.: „Modernizacja serwisu informacyjno-edukacyjnego Bagna.pl”, dofinansowanego ze środków NFOŚiGW. Przebudowa serwisu miała przyczynić się do wzrostu zainteresowania tematyką mokradłową wśród społeczeństwa. Podczas ostatnich trzech miesięcy realizacji przedsięwzięcia, poza bieżącą obsługą serwisu, przeprowadzono i rozstrzygnięto konkurs „Legends Mokradłowe”, a także prowadzono wzmożone prace nad ukończeniem i upublicznieniem on-line mokradłowej gry edukacyjnej. Wraz z pojawieniem się gry na stronach serwisu, zrealizowany został w pełni zakres rzeczowy projektu. Obejmował on przede wszystkim: publikowanie bieżących informacji mokradłowych, artykułów popularno-naukowych, rozsyłanie biuletynów informacyjnych, zamieszczanie informacji nadsyłanych przez lokalnych przyrodników, rozbudowę modułu edukacyjnego, odświeżenie szaty graficznej oraz techniczną przebudowę serwisu.

Zakładanym efektem ekologicznym powyższych działań miało być podniesienie poziomu świadomości ekologicznej społeczeństwa w zakresie tematyki mokradłowej.

J. Papulski
CMOK

Na podstawie obserwacji prowadzonych już po zakończeniu modernizacji serwisu, można uznać, że efekty te zostały osiągnięte. Zaobserwowano zarówno zwiększoną oglądalność stron serwisu w porównaniu z rokiem poprzednim, jak i rosnące zainteresowanie profilem bagna.pl, założonym w celu promowania treści serwisu Bagna.pl wśród użytkowników portalu społecznościowego Facebook.

Średnia dzienna ilość stron/podstron serwisu Bagna.pl odwiedzonych przez użytkowników

3. Liczenie żurawi w Mazowieckim Parku Krajobrazowym

16 kwietnia 2011 roku Centrum Ochrony Mokradeł przeprowadziło po raz trzeci akcję inwentaryzacyjną populacji lęgowej żurawi na terenie Mazowieckiego Parku Krajobrazowego. Wszyscy uczestnicy (29 osób) stawili się na miejsce zbiórki w Podbieli o godzinie 4.30. Po krótkim i sprawnym podziale na grupy oraz przydzieleniu każdej z nich osobnych powierzchni obserwacyjnych, jeszcze przed godziną 5.00 uczestnicy wyruszyli w teren. Mimo nieco mniejszej niż rok wcześniej frekwencji, inwentaryzacją objęty został ten sam obszar, czyli ok. 10 000 ha w południowej części MPK. Odnotowano 6 par lęgowych żurawi oraz 10 osobników o niepotwierdzonej lęgowości – odzywające się w pojedynkę, żerujące bądź przelatujące. Najwięcej obserwacji dokonano w południowej części badanego obszaru – w rejonie Zabiezek oraz na południe od Podbieli. Mniejsza niż w poprzednich latach liczba zarejestrowanych par lęgowych (6, przy 8 w roku ubiegłym) wiąże się prawdopodobnie z późniejszym terminem obserwacji. Połowa kwietnia to koniec okresu, w którym żurawie dobierają się w pary.

4. Liczenie derkaczy na Bagnie Całowanie

W nocy z 1 na 2 lipca 2011 r. odbyła się ósma już edycja akcji liczenia derkaczy na Bagnie Całowanie. Akcję zorganizowało Centrum Ochrony Mokradeł we współpracy z Ogólnopolskim Towarzystwem Ochrony Ptaków. Podczas spotkania organizacyjnego do tematu monitoringu derkaczy i innych gatunków ptaków odzywających się nocą

Jagembdowski
[Signature]

wprowadzili członkowie OTOP - Michał Budka, Marek Jobda i Michał Maniakowski. Następnie uczestnicy podzieleni zostali na siedem grup, które między godziną 22.30 a 02.30 prowadziły nasłuchy na otwartych terenach Bagna Całowanie. Inwentaryzacja objęła w ok. 2200 ha. Odnotowano 50 odzywających się samców derkaczy, 15 świerszczaków, 6 strumieniówek, 2 kropiatki i 1 bręczkę. Ze względu na niesprzyjające warunki atmosferyczne, w jakich odbywały się liczenia (silny wiatr oraz opady), uzyskane wyniki należy traktować jako niższe od wartości rzeczywistych.

5. Obóz botaniczny w Płaskiej

W dniach 1-10 lipca, na terenie Puszczy Augustowskiej, odbył się czwarty z cyklu Studenckich Obozów Botanicznych. W Obozie Naukowym udział wzięły 24 osoby, w tym dziesięcioro studentów i "świeżych" absolwentów Uniwersytetu Warszawskiego, dwoje studentów Politechniki Białostockiej, cztery osoby z Centrum Ochrony Mokradeł, a także pięciu opiekunów naukowych: dr Dan Wołkowycki (PB), dr Paweł Pawlikowski (UW, CMok), mgr Filip Jarzombkowski (CMok, ITP), mgr Piotr Zaniewski (UW, CMok) i mgr Łukasz Kozub (UW, CMok).

Bazą do prowadzenia badań i eksploracji terenu Puszczy Augustowskiej była szkoła podstawowa we wsi Płaska. Większość prac terenowych wykonana została na terenie nadleśnictw Płaska, Augustów i Szczebra. Głównym celem obozu były badania dynamiki i roślinności borów świeżych, dotyczące zależności flor roślin naczyniowych i mszaków oraz bioty porostów naziemnych od wieku drzewostanu, zwarcia poszczególnych warstw lasu, ekspansji świerka, składu granulometrycznego gleby, pH gleby i grubości ściółki. W ramach tych badań, wyznaczonych zostało 20 powierzchni badawczych, na których wykonano 180 spisów florystycznych na powierzchni 100m², 180 zdjęć fitosocjologicznych na powierzchni 1 m² oraz 20 zdjęć fitosocjologicznych na powierzchni 100 m². Pobranych zostało 60 prób gleby do analiz. Wyniki tych badań są obecnie analizowane. Po dodatkowych badaniach planowanych w roku 2012, oraz po uwzględnieniu analogicznych danych z Kampinoskiego Parku Narodowego, przygotowana zostanie publikacja na ten temat do międzynarodowego czasopisma.

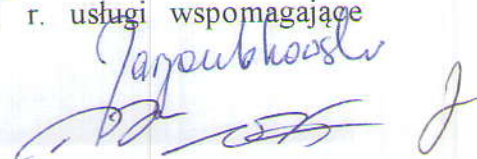
Ponadto w trakcie obozu zbadana została flora roślin naczyniowych rezerwatu Mały Borek i przygotowana jest publikacja na ten temat. Na terenie rezerwatu stwierdzono 228 gatunków, w tym kilkanaście zagrożonych wyginięciem, m.in. buławnika czerwonego *Cephalanthera rubra*, listerę sercowatą *Listera cordata*, fiołka torfowego *Viola epipsila* oraz rzadkie, reliktowe turzyce: kulistą *Carex globularis*, luźnokwiatową *C. vaginata* i zyciwą *C. loliacea*. Również w trakcie badań nad roślinnością borów zinwentaryzowany został szereg stanowisk zagrożonych gatunków roślin, w tym zwłaszcza chronionej na mocy Dyrektywy Siedliskowej UE sasanki otwartej *Pulsatilla patens*.

Istotnym elementem obozu była edukacja jego uczestników w zakresie rozpoznawania roślin naczyniowych, mszaków i porostów, ochrony przyrody, siedlisk i gatunków Natura 2000 i ekologii lasu. Wiedza zdobywana była w oparciu o bezpośrednie doświadczenia.

6. Wdrażanie PROW 2007-2013

• Pomoc w pozyskiwaniu dopłat rolnośrodowiskowych

W ramach działalności związanej z wdrażaniem Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich, Centrum Ochrony Mokradeł świadczyło w 2011 r. usługi wspomagające

pozyskiwanie dopłat rolnośrodowiskowych przez rolników posiadających grunty zlokalizowane na terenach cennych przyrodniczo. Przygotowano dwa plany rolnośrodowiskowe – dla gruntów położonych w granicach Ostoi Nadbużańskiej (PLH140011) oraz dla gruntów leżących w granicach Ostoi Augustowskiej (PLH200005). Rolnikom, dla których CMok opracowywał plany rolnośrodowiskowe we wcześniejszych latach, udzielano również pomocy przy wypełnianiu wniosków o uzyskanie dopłat (zarówno obszarowych, jak i rolnośrodowiskowych). Poza tym prowadzono rozmowy z właścicielami cennych przyrodniczo terenów, w celu namówienia ich do realizacji na tych gruntach planów rolnośrodowiskowych, sprzyjających zachowaniu siedlisk we właściwym stanie.

- **Realizacja planu rolnośrodowiskowego Stowarzyszenia**

Zgodnie z zapisami planu rolnośrodowiskowego dla CMok na lata 2009-2014, Stowarzyszenie prowadziło w 2011 r. ekstensywną gospodarkę kośną na terenie Bagna Całowanie oraz Puszczy Kampinoskiej – łącznie na obszarze 33,73 ha trwałych użytków zielonych. Niemal cała użytkowana przez CMok powierzchnia znajduje się w granicach obszaru Natura 2000 Bagno Całowanie, jedynie 0,5 ha łąk użytkowanych jest na terenie obszaru Natura 2000 Puszcza Kampinoska. Realizowane pakiety rolnośrodowiskowe obejmują następujące warianty:

- 3.1 – Ekstensywna gospodarka na łąkach i pastwiskach – 7,90 ha
- 5.1 – Ochrona siedlisk lęgowych ptaków – Natura 2000 – 17,55 ha
- 5.2 – Mechowiska – Natura 2000 – 1,76 ha
- 5.4 – Łąki trzęślicowe i selernicowe – Natura 2000 – 0,95 ha
- 5.5 – Murawy ciepłolubne – Natura 2000 – 0,22 ha
- 5.6 – Półnaturalne łąki wilgotne – Natura 2000 – 3,80 ha

Złożony w maju 2011 r. wniosek o przyznanie jednolitej płatności obszarowej oraz płatności rolnośrodowiskowej został rozpatrzony pozytywnie, w efekcie czego w listopadzie 2011 r. ARiMR wydała decyzje przyznające pełne wnioskowane przez CMok kwoty dopłat.

7. Projekt „Programy ochrony torfowisk alkalicznych (7230) oraz związanych z nimi zagrożonych gatunków – skalnicy torfowiskowej, lipiennika Loesela, miodokwiatu krzyżowego i gwiazdnicy grubolistnej”

W 2011 r. zakończono prace nad projektem realizowanym przez Klub Przyrodników przy współdziałaniu Centrum Ochrony Mokradeł, dotyczącym torfowisk alkalicznych i związanych z nimi zagrożonych gatunków roślin. W listopadzie i grudniu odbywały się współorganizowane przez CMok ostatnie z cyklu regionalne warsztaty podsumowujące wyniki zebranych danych w poszczególnych województwach. Ostatnie spotkanie w Osowcu miało charakter ogólnopolskiego podsumowania projektu.

Na podstawie zgromadzonych w trakcie trwania projektu informacji stworzono bazę danych GIS oraz wydano 5 publikacji: „Krajowy program ochrony torfowisk alkalicznych (7230)” oraz 4 krajowe programy ochrony rzadkich gatunków związanych z torfowiskami alkalicznymi - skalnicy torfowiskowej, lipiennika Loesela, miodokwiatu krzyżowego i gwiazdnicy grubolistnej.

8. Wykonanie operatu rozpoznania stanu i waloryzacji szaty roślinnej obszaru renaturyzacji stosunków wodnych w środkowym basenie Biebrzy wraz z określeniem wskazań ochronnych

Na potrzeby realizowanego w Biebrzańskim Parku Narodowym projektu pt.: „Renaturyzacja sieci hydrograficznej w Basenie Środkowym doliny Biebrzy”, Centrum Ochrony Mokradeł stworzyło operat rozpoznania stanu i waloryzacji szaty roślinnej wraz z określeniem wskazań ochronnych. Prace nad operatem prowadzone były od czerwca do grudnia 2011 r. i objęły następujące zadania:

- Przeprowadzenie inwentaryzacji przedmiotów ochrony SOO Dolina Biebrzy na obszarze projektu „Renaturyzacja...”.
- Przeprowadzenie pełnej inwentaryzacji zbiorowisk roślinnych w pasie o szerokości 100 m po obu stronach trzech odcinków cieków wodnych: Kanału Woźnawiejskiego, rzeki Ełk od Modzelówki do ujścia Kanału Woźnawiejskiego oraz rzeki Jegrzni od połączenia z Kanałem Woźnawiejskim do ujścia do Ełku.
- Kameralne opracowanie danych wraz ze stworzeniem zapisów do Planu Zadań Ochronnych dla obszaru „Renaturyzacja...”, jako części Planu Zadań Ochronnych dla SOO Dolna Biebrzy.

Opracowanie końcowe składa się z tomu tekstowego, tomu z wydrukowanymi mapami – siedlisk Natura 2000, zbiorowisk roślinnych w pasie 100 m wzdłuż cieków, rozmieszczenia gatunków rzadkich oraz lokalizacji zabiegów ochronnych.

9. Wykonanie przeglądu literatury i bazy danych na temat występowania wybranych grup bezkręgowców na torfowiskach niskich Polski

Na podstawie umowy pomiędzy Uniwersytetem w Antwerpii a Centrum Ochrony Mokradeł stworzono bazę danych dotyczącą występowania wybranych grup systematycznych stawonogów na torfowiskach niskich, z uwzględnieniem ich stanu zachowania, użytkowania oraz obecności zalewów rzecznych.

10. Działania ochrony czynnej na obiektach cennych przyrodniczo

Jesienią i zimą 2011 r. zorganizowano kilka wolontaryjnych akcji czynnej ochrony na stanowiskach rzadkich i zagrożonych gatunków roślin. Miejscem działań były głównie zarastające trzciną lub krzewami torfowiska niskie. Udział w pracach brali członkowie Centrum Ochrony Mokradeł oraz innych zaprzyjaźnionych organizacji przyrodniczych (TP „Bocian”, Ptaki Polskie), lokalni przyrodnicy oraz studenci.

• Torfowisko nad jez. Zelwa

Wspólnie z członkami Towarzystwa Przyrodniczego „Bocian” we wrześniu przeprowadzono akcję usuwania krzewów i trzcin z torfowiska położonego między jeziorem Seklis, a jeziorem Zelwa na Sejneńszczyźnie. Działania prowadzone były na powierzchni ok. 0,8 ha. Mechowisko to jest miejscem występowania wielu chronionych gatunków, w tym: turzycy bagiennej, wełnianeczki alpejskiej, kruszczyka błotnego, rosiczki długolistnej i okrągłolistnej, pływacza drobnego i haczykowca błyszczącego.

- **Stanowiska rzadkich i chronionych gatunków na Suwalszczyźnie (Rowele, Sarnetki, Berżniki, Gruszki)**

W listopadzie działania ochrony czynnej prowadzone były na kilku obiektach zlokalizowanych na Suwalszczyźnie. Trzcinę i krzewy usuwano na niewielkim (ok. 0,1 ha) torfowisku źródłiskowym w okolicach wsi Rowele (stanowisko niebielistki trwałej), na mechowisku w dolinie Sarnetki, na pow. ok. 0,4 ha (stanowisko skalnicy torfowiskowej) oraz na mechowisku w dolinie Kunisianki, w okolicach Berżnik (ok. 0,1 ha, stanowisko tłustosza pospolitego). Na stanowisku obuwika pospolitego w okolicach Gruszek prowadzone było natomiast wyłącznie koszenie (na obszarze ok. 3 ha).

- **Mechowisko w rez. Torfy Orońskie**

W grudniu, w porozumieniu z RDOŚ w Warszawie dwukrotnie przeprowadzono akcję koszenia trzcinę oraz usuwania krzewów na mechowisku w rezerwacie Torfy Orońskie. Obiekt ten jest najlepiej zachowanym torfowiskiem alkalicznym Mazowsza, będącym miejscem występowania lipiennika Loesela. Prace prowadzone były na powierzchni ok. 0,6 ha

11. Interwencje przyrodnicze

W 2011 r. toczyły się rozpoczęte już wcześniej postępowania administracyjne, w których Centrum Ochrony Mokrań uczestniczyło jako strona. Oprócz tego, na bieżąco interweniowano w sprawach szkód przyrodniczych.

- **Pogłębianie rowów melioracyjnych i kanałów Warszawickiego i Wilga-Wisła na terenie ostoi „Bagno Całowanie” (PLB140011 i PLH140001) – cd. postępowania wszczętego w 2005 r.**

W wyniku wyroku WSA, pismem z dn. 4 marca 2011 Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Warszawie wznowiła postępowanie w sprawie nakazu wstrzymania prac konserwacyjnych na rowach oraz przywrócenia stanu poprzedniego na terenie obszarów Natura 2000 Bagno Całowanie PLB140011 i PLH140001. RDOŚ podjęła próbę zebrania wszelkich informacji mogących przyczynić się do rozstrzygnięcia sprawy, zlecając Katedrze Kształtowania Środowiska SGGW wykonanie ekspertyzy pt.: "Ocena wpływu konserwacji rowów melioracyjnych oraz kanałów Warszawicki i Wilga-Wisła na stosunki wodne terenu chronionego Bagna Całowanie". Autorzy opracowania wykazali tu brak wpływu konserwacji rowów na ochrony obszarów Natura 2000. Opierając się na wynikach ekspertyzy RDOŚ ponownie umorzyła postępowanie.

- **Postępowanie w sprawie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na budowę lotniska w Sobieniach**

W sprawie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na budowę lotniska nadal czekamy na wyznaczenie terminu rozprawy w NSA. Po korzystnym dla Centrum Ochrony Mokrań ponownym uchyleniu decyzji wójta przez WSA, od wyroku odwołał się Jerzy Kazimierz Szymański (przez 3 pełnomocników, w sądzie są zatem 3 skargi tej strony postępowania) oraz Samorządowe Kolegium Odwoławcze (1 skarga). CMok nie odpowiedział na skargę ze względu na zawilość dokumentacji.

J. Jankowski

- **Nalożenie obowiązku przeprowadzenia działań naprawczych na terenie w okolicach miejscowości Krzywe – cd. postępowania wszczętego w roku 2010**

Po rozpatrzeniu odwołania właścicieli działki, na której doszło do zniszczenia siedliska chronionych gatunków, GDOŚ uchylił wcześniejszą decyzję RDOŚ w Białymstoku nakładającą na właścicieli obowiązek wykonania działań naprawczych i przekazał sprawę do ponownego rozpatrzenia. W maju 2011 r. wszczęto w związku z tym nowe postępowanie administracyjne z art. 24 Ustawy o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie w sprawie wydania decyzji nakładającej obowiązek przeprowadzenia działań naprawczych na właścicieli działki w obrębie Krzywe. Na wniosek Klubu Przyrodników w czerwcu RDOŚ w Białymstoku wszczął postępowanie z art. 37 Ustawy o ochronie przyrody, mające na celu wstrzymanie prac i podjęcie niezbędnych czynności w celu przywrócenia poprzedniego stanu obszaru. Postępowanie prowadzone w ramach ustawy szkodowej zostało w takiej sytuacji umorzone. Od decyzji umarzającej odwołał się Klub Przyrodników. Postępowanie kontynuowane jest w roku 2012.

- **Odwodnienie terenu w ostoi „Lipienniki w Dąbrowie Górniczej” – cd. postępowania wszczętego w 2010 r.**

W związku z prowadzonym postępowaniem w sprawie działań dotyczących odwodnienia terenu w granicach ostoi „Lipienniki w Dąbrowie Górniczej” (PLH 240037) w kwietniu i wrześniu 2011 r. odbyły się oględziny, mające na celu ocenę efektów przeprowadzonych w 2010 r. działań naprawczych. Oględzinom poddano północno-wschodnią część ostoi. W obu terminach stwierdzono, że wykonane wcześniej działania (przede wszystkim zasypanie rowów) w większości spełniają swoją funkcję, jednak w niektórych miejscach konieczna jest ich naprawa ze względu na rozmycie. W trakcie wrześniowych oględzin dokonano punktowego zasypiania części rowów odprowadzających wodę z terenu. Decyzja o naprawie pozostałych rozmytych przetamowań podjęta miała być w późniejszym terminie.

- **Odmulanie cieków na Podlasiu pod hasłem „usuwania skutków powodzi” przez WZMiUW w Białymstoku**

W styczniu 2011 roku Centrum Ochrony Mokradeł zwróciło się do RDOŚ w Białymstoku o zbadanie sprawy działań prowadzonych przez WZMiUW w Białymstoku polegających na gruntownym odmulaniu odcinków cieków na terenie województwa podlaskiego pod nazwą: „usuwanie skutków powodzi”. Wnioskowano jednocześnie o wstrzymanie tych prac w myśl art. 37 Ustawy o ochronie przyrody. Podobne pisma w późniejszym terminie złożyły inne organizacje przyrodnicze: Komitet Ochrony Orłów, Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków, Stowarzyszenie Ptaki Polskie oraz WWF Polska. W wyniku wszczętego przez RDOŚ w Białymstoku postępowania w sprawie natychmiastowego wstrzymania prac prowadzonych przez WZMiUW w Białymstoku i podjęcia niezbędnych czynności w celu przywrócenia stanu poprzedniego, ustalono, że prace WZMiUW zostały zakończone z końcem 2010 r. W związku z powyższym postępowanie umorzono. Od decyzji tej odwołał się Klub Przyrodników, WWF i OTOP. Jednocześnie wszczęte zostało odrębne postępowanie w trybie Ustawy o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie. We wrześniu Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska Środowiska uchyliła decyzję zaskarżoną przez organizacje pozarządowe i przekazała sprawę do ponownego rozpatrzenia. Powodem uchylenia tej decyzji był fakt, że organ pierwszej instancji uznając postępowanie za bezprzedmiotowe, nie odniósł się do meritum sprawy. W związku z tym niemożliwe było stwierdzenie czy sporna decyzja narusza przepisy

szczególne prawa materialnego. Postępowanie kontynuowane jest w 2012 r. Uczestniczą w nim m.in. przedstawiciele nieformalnej koalicji organizacji pozarządowych, zajmującej się problemami wodnymi w Polsce, w tym również Centrum Ochrony Mokradeł.

- **Zniszczenie ciepłolubnych muraw we wsi Berźniki – pobór żwiru**

W czerwcu 2011 roku Centrum Ochrony Mokradeł zgłosiło Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Białymstoku wystąpienie szkody w środowisku, w związku z poborem kruszywa we wsi Berźniki, w granicach obszaru Natura 2000 Pojezierze Sejneńskie (PLH 20007). Zaobserwowana szkoda dotyczyła niszczenia chronionych siedlisk (śródlądowych ciepłolubnych muraw napiaskowych wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Siedliskowej – kod 6120) oraz związanych z nimi chronionych gatunków roślin. W związku ze zgłoszeniem prowadzone było postępowanie wyjaśniające, a następnie postępowanie w sprawie nałożenia obowiązku przeprowadzenia działań naprawczych. W wyniku prowadzonych postępowań, w październiku 2011 r. decyzją RDOŚ w Białymstoku na władającego terenem został nałożony obowiązek przeprowadzenia działań naprawczych. Pozbawiony roślinności fragment działki nakazano pozostawić do naturalnego odnowienia. Nakazano również usunięcie nalotu drzew i krzewów, wykarczowanie starszych drzew i krzewów i wykoszenie całej powierzchni jesienią 2011 r. Termin wykonania prac wyznaczono na 29 lutego 2012 r.

- **Odmulanie rowów na Bagnie Całowanie**

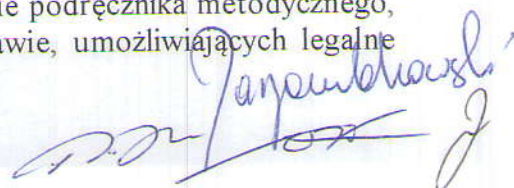
W październiku 2011 r. Centrum Ochrony Mokradeł zwróciło się do RDOŚ w Warszawie o interwencję oraz wyjaśnienia w związku z pracami prowadzonymi na terenie ostoi Bagno Całowanie na zlecenie WZMiUW w Warszawie (Inspektorat w Otwocku). Zaobserwowane przez członków CMok działania prowadzone na Kanale Bielińskiego polegały na pogłębieniu ciek. W efekcie wraz z urobkiem, wykopywane były ryby – przede wszystkim wymieniony w Załączniku II Dyrektywy Siedliskowej piskorz europejski. Wg wykonawcy wykonane prace miały na celu odmulenie ciek. Obawiając się, że prace podejmowane przez WZMiUW na kanale Wilga-Wisła wpływają w sposób istotny na przedmiot ochrony SOO Bagno Całowanie, wniesiono o podjęcie kroków zmierzających do wykonania oceny oddziaływania na środowisko dla tego przedsięwzięcia.

12. Przygotowanie projektów działań Stowarzyszenia oraz złożenie wniosków o ich dofinansowanie

W roku 2011 opracowano dwa projekty, które ubiegały się o dofinansowanie ze środków funduszy krajowych.

- **Kampania informacyjno-edukacyjna „Zapał się do ochrony przyrody! – Kontrolowane pożary jako forma ochrony różnorodności biologicznej”**

Wniosek o dofinansowanie przedsięwzięcia w ramach programu operacyjnego „Edukacja ekologiczna” złożony został do NFOŚiGW w lutym 2011 r. Głównym założeniem projektu było przeprowadzenie szeroko zakrojonej kampanii informacyjno-edukacyjnej, w celu zmiany stereotypowego negatywnego postrzegania roli pożarów w przyrodzie. Planowano wykorzystanie różnorodnych form informowania: począwszy od ulotek, broszur, strony internetowej i portali społecznościowych, poprzez szkolenia, wyjazdy studyjne dla leśników i pracowników służb ochrony środowiska, wydanie podręcznika metodycznego, aż po lobbying na rzecz wprowadzenia zmian w polskim prawie, umożliwiających legalne

stosowanie kontrolowanych wypalań w działaniach ochrony czynnej. Projekt przeszedł ocenę formalną i merytoryczną, jednak ze względu na zbyt małą liczbę uzyskanych punktów ostatecznie nie uzyskał dofinansowania.

- „Sasankowe Murawy” - czynna ochrona muraw ciepłolubnych w północno-wschodniej Polsce

Złożony w 2010 roku wniosek o dofinansowanie projektu czynnej ochrony muraw kserotermicznych (6210) oraz ciepłolubnych muraw napiaskowych (*6120) na terenie województwa podlaskiego i mazowieckiego, podlegał w pierwszym kwartale 2011 r. ocenie merytorycznej, przeprowadzanej przez CKPŚ. W marcu tego roku w wyniku oceny merytorycznej I stopnia, głównie ze względu na błędne zrozumienie przez oceniających niektórych założeń projektu, wniosek uzyskał zbyt mało punktów i został odrzucony. Złożone przez Stowarzyszenie odwołanie od wyników oceny, zawierające wyjaśnienie zaistniałych wątpliwości, zostało rozpatrzone pozytywnie, co umożliwiło zajęcie I miejsca listy rezerwowej. Projekt pozostał na tej pozycji do końca roku 2011. Wyniki II oceny merytorycznej (od której zależy, czy zwolnią się miejsca na liście wniosków dofinansowanych) znane będą w roku 2012.

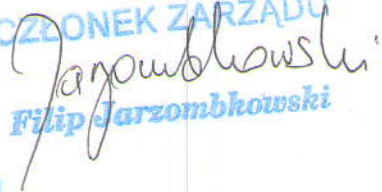
CZŁONEK ZARZĄDU

Wiktor Kotowski

PRZEWODNICZĄCY ZARZĄDU

Paweł Pawlikowski

CZŁONEK ZARZĄDU

Filip Jarzombkowski

CZŁONEK ZARZĄDU

Paulina Dzierża